Nursing Development in Health. 2024: 15 (2); 36-46 Journal Homepage: http://ndhj.lums.ac.ir

Review Article

Open Access

Chinn and Kramer Method of Concept Analysis: A Review Article

Farzaneh Mokhtary[1], Homeyra Khoddam[2*]

1- PhD Student in Nursing, Student Research Center, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran.
2- PhD in Nursing (Associate), School of Nursing and Midwifery, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran.

Received: 2024/09/16
Accepted: 2025/02/22

Keywords:
Concept Analysis,
Chinn and Kramer,
Nursing,
Narrative Review

***Corresponding author:**

Khoddam H. PhD in Nursing (Associate), School of Nursing and Midwifery, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran.

khoddam@goums.ac.ir

Abstract

Background and Objectives: To clarify concepts in nursing, there are different methods. One of these methods is related to Chinn and Kramer. Limited articles have used this style. The purpose of this article is to familiarize researchers with the method of analyzing the concept of Chinn and Kramer.

Materials and Methods: A non-systematic search method was used to obtain relevant texts.

Results: Chinn and Kramer's method includes six stages of choosing the concept, determining the goal, determining and defining information sources, testing criteria, recovering and checking the background and values, and setting and formulating the criteria.

Conclusion: In this method, more importance is given to aesthetic and existential sources such as music, poetry and literature in comparison with other methods, and different types of media and disciplines are used to clarify the concept as best as possible. It is hoped that this article will be a guide to familiarize dear researchers with this style of concept analysis.

How to Cite This Article: *Mokhtary F, Khoddam H. Chinn and Kramer Method of Concept Analysis.*

Copyright © 2024 Nursing Development in Health, and Aligudarz College of Nursing.
ndhj@lums.ac.ir

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

تحلیل مفهوم به شیوه Chinn و Kramer: یک مطالعه مروری

فرزانه مختاری[۱]، حمیرا خدام[۲]*

۱- دانشجوی دکتری پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران.
۲- دانشیار، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله مروری

تاریخچه:
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۲۶
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۴

واژه های کلیدی:
تحلیل مفهوم،
Chinn و Kramer،
پرستاری،
مرور روایتی

***نویسنده مسئول:**
حمیرا خدام. دانشیار، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران.

Khoddam@goums.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: برای روشن سازی مفاهیم در پرستاری، روش های مختلفی وجود دارد. یکی از این شیوه ها مربوط به Chinn و Kramer میباشد. مقالات محدودی از این سبک استفاده کرده اند. هدف از این مقاله آشنایی پژوهشگران با شیوه تحلیل مفهوم Chinn و Kramer است.

مواد و روش ها: از روش جستجو غیر سیستماتیک برای بدست آوردن متون مرتبط استفاده شد.

یافته ها: روش Chinn و Kramer شامل شش مرحله انتخاب مفهوم، تعیین هدف، تعیین و تعریف منابع اطلاعاتی، تست کردن معیارها، بازیابی و بررسی بستر و ارزشها و تنظیم و فرموله کردن معیار می باشد.

نتیجه گیری: در این شیوه اهمیت بیشتری به منابع زیباشناختی و وجودی مانند موسیقی، شعر و ادبیات در قیاس با دیگر شیوه ها، داده می شود و از انواع مختلف رسانه ها و رشته ها برای روشن سازی هر چه بهتر مفهوم استفاده می شود. امید است مقاله حاضر راهنمایی در جهت آشنایی پژوهشگران گرامی با این سبک از تحلیل مفهوم باشد.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

مقدمه

مفهوم چیست و اهمیت تحلیل مفهوم به ویژه در پرستاری کدام است؟ شکل‌گیری مفهوم از دوران نوزادی آغاز می‌شود، زیرا مفاهیم به ما کمک می‌کنند تا محرک‌های محیطی خود را دسته‌بندی یا سازماندهی کنیم (۱). Chinn و Kramer [Jacobs] مفاهیم را انتزاعات ذهنی یا واحدهای معنا دانسته که برای نشان دادن جنبه یا عنصری از تجربه انسانی به‌دست می‌آیند. آن‌ها مفهوم را "فرمول بندی ذهنی پیچیده‌ای از تجربه" می‌دانند (۲). مفاهیم بلوک‌های ساختمانی اساسی تئوری هستند، بنابراین بسیار مهم است که مفاهیم صحیح و قوی باشند. ایشان تحلیل را گام ابتدایی در فرایند تولید مدل نیز معرفی می‌کنند (۱). طبق نظر Chinn و Kramer، برای اینکه نظریه ارزش عملی داشته باشد، چهار فرآیند برای به انجام رساندن تولید نظریه ضروری است:

- ایجاد معنای مفهومی
- ساختار و بسترسازی نظریه
- ایجاد و آزمایش روابط نظری
- سنجش کاربرد نظریه

از میان رویکرد چهار مرحله‌ای ساخت نظریه Chinn و Kramer (تحلیل مفهوم، ساخت روابط، توصیف و ارزیابی مدل)، اولین و مهم‌ترین گام، خلق معنای مفهومی یا همان تحلیل مفهوم است (۳). تحلیل مفهوم وسیله ای برای روشن شدن معنای مفاهیم برای اهداف مختلف بوده (۱) که برای اعتبار تحقیق بسیار مهم است، بدون آن تحقیقات بعدی ممکن است بر فرضیات نادرست، مقدمات نادرست و یا فرضیه هایی استوار باشند که هیچ ارتباطی در دنیای واقعی ندارند (۵،۴). هدف اصلی روش شناسی تحلیل مفهوم، تمایز بین مفاهیم و در نتیجه روشن ساختن روابط و ویژگی‌های تمایز بین مفاهیم است (۶).

برخی رشته‌ها از جمله پرستاری اقدام به ایجاد و توسعه روش‌هایی خاص برای تحلیل مفهوم کرده‌اند چرا که توسعه مفهوم در پیشبرد پایگاه دانش منحصر به‌فرد تئوری و عمل پرستاری به طور گسترده مورد تایید قرار گرفته‌است. اساس تفکر نظری در پرستاری در ترسیم مفاهیم مرتبط با رشته است (۵،۴). روش‌های مختلف تحلیل مفهوم در ادبیات علمی شرح داده شده‌اند. روش شناسی برای تجزیه و تحلیل مفهوم را می‌توان در کار Wilson (۱۹۶۳) دنبال کرد که روش شناسی را به عنوان گام مهمی برای دستیابی به وضوح علمی و مفهومی برای هدایت تحقیق ترسیم کرد (۶). در رشته پرستاری و مامایی اولین روش‌های توسعه مفهوم توسط Norris در سال ۱۹۸۲ مطرح شده است (۵) و اندکی بعد Walkerو Avant (۱۹۸۳) (۸،۷)، Chinn و Kramer (۹)، Schwartz-Barcott و Kim (۱۰)، و Rodgers (۱۱) نیز به اصلاح و گسترش این موضوع پرداختند. این چهار شیوه را می‌توان روش‌های مشتق شده از Wilson در پرستاری دانست (۱۲). Norris چندین روش را برای شفاف سازی مفهوم توضیح داد (۳). Walker و Avant یک روش گام به گام برای تجزیه و تحلیل یک مفهوم و ایجاد یک تعریف واضح از مفهوم مورد نظر ارائه می‌کند. Schwartz-Barcott و Kim از مدل هیبرید سخن گفتند، این مدل تجزیه و تحلیل نظری و مشاهده عملی را به هم متصل می‌کند. تحلیل مفهوم تکاملی Rodgers نیز یک رویکرد استقرایی است که چگونگی تکامل مفاهیم را در طول زمان و تحت تاثیر قرار گرفتن بافت آنها برجسته می‌کند (۱۳). این شیوه‌ها در مراحل انجام کار، شباهت‌هایی با یکدیگر دارند از جمله اینکه همگی تعیین مفهوم مورد نظر را گام ابتدایی برای تحلیل مفهوم می‌دانند، هدف اصلی از تحلیل مفهوم را توسعه تئوری عنوان می‌کنند و برای جمع‌آوری داده، یکی از راه‌های پیشنهادی آن‌ها جستجوی متون است (۱۲). برجسته‌ترین رویکردهای مورد استفاده در بین دانشجویان پرستاری شامل روش‌های کلاسیک تکنیک Walker و Avant و رویکرد تکاملی Rodgers است (۱۳). در این بین شیوه Chinn و Kramer یکی از شیوه‌هایی است که به آن کمتر توجه شده است.

Chinn و Kramer برای اولین بار روش تحلیل مفهوم خود را در سال ۱۹۸۳ تشریح کرده و آن را به Wilson نسبت داده‌اند. آن‌ها تحلیل مفهوم را اساسی‌ترین و مهم‌ترین فرآیند در توسعه و پالایش نظریه دانسته و نتایج حاصل از آن را آزمایشی می‌دانند، چرا که معتقدند تعریف مفهوم و معیارهای مرتبط با حضور آن در یک زمینه خاص، با دست‌یابی به شواهد جدید در معرض تغییر و تحول هستند(۶). Chinn و Kramer (۱۹۹۱) با حذف مرحله شناسایی پیشایندها و پیامدها، و با فرمول بندی معیارها پس از جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل همه داده‌ها و در نظر گرفتن ارزش‌ها و زمینه اجتماعی، با روش Walker و

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

Avant متفاوت است. آن‌ها منابع داده بالقوه مختلفی را برای تجزیه و تحلیل، مانند تصاویر بصری، ادبیات معاصر و سنتی، عبارات موسیقی، اشعار، و بینش‌های افراد در تعامل با این مفهوم، ترکیب می‌کنند (۱۳).

این روش به ویژه در حوزه پرستاری از اهمیت بالایی برخوردار است. در رویکرد Chinn و Kramer، با توجه به تأکید بر استفاده از انواع رسانه‌ها و منابع زیبایی‌شناختی، امکان دستیابی به لبه‌ها و تفاوت‌های ظریف مفاهیم به شکل انتزاعی‌تر فراهم می‌شود. همچنین، این رویکرد به تنوع فرهنگی و تجربیات فردی توجه ویژه‌ای دارد. این ویژگی‌ها می‌تواند این روش را به ابزاری مناسب برای تحلیل مفاهیم خاص پرستاری تبدیل کند که به نوعی با هنر و معنویت در ارتباط است. مفاهیم کلیدی در این رشته به طور مستقیم بر کیفیت مراقبت و نتایج درمانی تأثیر می‌گذارند. با شفاف‌سازی و تفکیک این مفاهیم، می‌توانیم به درک عمیق‌تری از نیازها و تجربیات بیماران دست یابیم. به عنوان مثال، درک دقیق مفهوم "مراقبت" می‌تواند به پرستاران کمک کند تا روش‌های بهتری برای ارائه خدمات به بیماران طراحی کنند و در نتیجه، تجربه مثبت‌تری برای بیماران رقم بزنند.

با توجه به جستجوهای انجام شده توسط محقق، علی رغم ویژگی‌های برجسته این شیوه، از جانب محققین چندان مورد استقبال قرار نگرفته است. شاید یکی از دلایل آن آشنایی کمتر پژوهشگران با این سبک از تحلیل مفهوم می‌باشد. در همین راستا برآن شدیم تا در ادامه به بررسی روش Chinn و Kramer بپردازیم و با ذکر مثال‌هایی گام‌های این شیوه را معرفی کنیم.

روش کار:

به منظور آشنایی با شیوه تحلیل مفهوم مذکور، جستجوی گسترده اما غیر سیستماتیکی در پایگاه‌های داده‌ای PubMed و google scholar بدون محدودیت زمانی پرداخته است. کلید واژه‌های مورد استفاده Kramer AND Chinn، Concept Meaning، Concept Analysis بوده‌است. علاوه بر این به منظور دستیابی حداکثری به مقالات منتشر شده، لیست منابع مقالات بازیابی شده نیز به شیوه دستی بررسی شد. مقالات بازیابی شده در دو مرحله؛ عنوان و چکیده و متن کامل مورد غربالگری قرار گرفتند. محدودیت زمانی برای جستجو در نظر گرفته نشده و مقالات انگلیسی و یا فارسی زبان وارد مطالعه شدند.

در نهایت متن کامل شش مقاله که از تحلیل مفهوم به سبک Chinn و Kramer استفاده کرده‌بودند (۱۴،۹–۱۸) انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند.

Chinn و Kramer عنوان می‌کنند همه مفاهیم برای ایجاد معنا به طی کردن تمام مراحل رسمی نیاز ندارند. با این حال، زمانی که برای اهداف فرد ضروری است، استفاده از این مراحل بسیار مهم و ارزشمند هستند.

گام‌های ایجاد معنای مفهومی به سبک Chinn و Kramer عبارتند از:

- انتخاب مفهوم
- واضح سازی هدف تحلیل
- تعیین منابع اطلاعاتی
- تست معیارها
- کاوش در زمینه ها و ارزش های اجتماعی ناشی از تجربه
- تدوین معیارها و ایجاد یک تعریف مفهومی (۳).

گام اول: **انتخاب یک مفهوم**

مرحله اولیه در فرآیند ایجاد معنای مفهومی، انتخاب مفهوم است؛ کلمه یا عبارتی که ایده‌ای را که می‌خواهید منتقل کنید، منتقل می‌کند. مفهوم مورد نظر محقق می‌تواند کلمه‌ای در زبان رایج وی باشد یا اینکه از زبان دیگری آن را قرض بگیرد، ممکن است دو یا چند کلمه رایج را برای مشخص کردن یک معنی خاص ترکیب کنید، یا یک عبارت یا کلمه بسازید. این کلمات ممکن است فقط در رشته تخصصی محقق، معنای خاصی داشته باشند و هیچ معنای عام یا مشترکی نداشته باشند و یا از طرف دیگر ممکن است کلماتی باشند که در زبان رایج نیز به کار می‌روند (۳). McKenna و Cutcliffe به سه مورد برای انتخاب مفهوم اشاره می‌کنند (۱۹):

۱- مفهومی را که به آن علاقه مند هستید انتخاب کنید و بهتر است این مفهوم با محیط بالینی که شما در آن فعالیت دارید مرتبط باشد.
۲- در حال حاضر در مورد معنای مفهوم مورد نظر شما در متون، فقدان وضوح و اتفاق نظر وجود داشته باشد.
۳- از مفاهیم ساده‌تر مانند سو استفاده فیزیکی به جای مفاهیم بسیار گسترده مثل ارتباطات استفاده کنید.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

Cindy در مطالعه خود به روشن سازی مفهوم "آمادگی برای تغییر" پرداخته است (۱۸). آنها علت انتخاب این موضوع را اینگونه بیان می‌کنند:

"آمادگی یک اصطلاح فراگیر است که با تغییر مرتبط است، اما درک کمی از این ساختار وجود دارد. در کمک به مددجویان برای تغییر، پرستاران باید آمادگی آن‌ها را برای تغییر در نظر بگیرند و باید مداخلات را بر این اساس زمان‌بندی کنند. جملاتی مانند "آقای اسمیت آماده ترخیص است" یا "خانم جونز آمادگی پذیرش تشخیص خود را ندارد" اغلب بدون بهره‌مندی از ارزیابی سیستماتیک بیان می‌شود. هدف این مطالعه ایجاد درک درستی از مفهوم آمادگی بود (۱۸).

گام دوم: **روشن سازی هدف**

Chinn و Kramer به این نکته تاکید دارند که هدف خود را از تحلیل مفهوم روشن کنید. آن ها اهداف مختلفی را برای تحلیل مفهوم مطرح کرده‌اند مانند: واضح سازی یک مفهوم به گونه‌ای که در انتها به معیارهایی برای اندازه‌گیری و یا ارزیابی آن مفهوم دست یابیم، تمایز بین دو مفهوم مثلا همدلی و هم‌دردی، بررسی روش‌های استفاده از مفهوم در متون مثلا واژه شهود که در پرستاری با معانی متنوعی ظاهر می‌شود، ایجاد فرضیه‌های تحقیق، فرمول‌بندی تشخیص‌های پرستاری، و توسعه پایگاه‌های داده کامپیوتری برای تصمیم‌گیری بالینی. هدف محقق هرچه که باشد، روشن نگه داشتن آن تا حد امکان می تواند حسی از جهت‌گیری را در زمانی که به نظر می‌رسد ناامید شده‌اید، ایجاد کند (۳).

Shields و همکاران در مطالعه‌ای به تحلیل مفهوم "میدان انرژی انسانی" پرداختند (۹). ایشان هدف خود از این کار را پشتیبانی از تعریف مفهومی میدان انرژی انسانی به عنوان پدیده مورد علاقه پرستاران حرفه‌ای و بالینی و اصلاح و بازبینی استفاده از این اصطلاح در طبقه بندی (North American Nursing Diagnosis Association) NANDA-I اعلام می‌کنند.

گام سوم: **منابع اطلاعاتی**

منابعی که انتخاب می‌کنید و میزان استفاده از منابع مختلف به اهداف محقق بستگی دارد. در اوایل فرآیند جمع‌آوری شواهد برای مفهومی که انتخاب کرده‌اید، معیارهای آزمایشی پیشنهاد می‌شوند و این معیارها در پرتو اطلاعات اضافی ارائه شده با ادامه جمع‌آوری شواهد، اصلاح می‌شوند. Chinn و Kramer توصیه می‌کنند تدوین معیارها را زودتر شروع کنید تا اطلاعات مفید از بین نرود. معیارها عبارت‌های مختصری هستند که ویژگی‌ها و خصوصیات اساسی مفهوم را به عنوان یک موجودیت قابل تشخیص و سایر ایده‌های مرتبط متمایز می‌کند. ایجاد معیارهای آزمایشی با استفاده از یک مورد نمونه یک استراتژی شروع مفید است (۳).

- **ارایه یک مدل نمونه**

یک مورد نمونه (Exemplar Case) توصیف یا تصویری از موقعیت، تجربه یا رویدادی است که عبارت زیر را برآورده می‌کند: "اگر این x نیست (مفهوم خود را وارد کنید)، پس هیچ چیز نیست". این مورد را می‌توان از تمرینات پرستاری، ادبیات، هنر، فیلم، تجربه محقق یا هر منبع دیگری که در آن مفهوم نشان داده شده یا نماد آن است، استخراج کنید. مورد نمونه به این دلیل انتخاب شده‌است که بهترین شکل درک فعلی محقق از مفهوم را نشان می‌دهد. پس از ایجاد مورد نمونه، مهم است که با ایده‌های خود کار کنید و تا زمانی که مطمئن شوید مورد به طور کامل مفهوم مد نظرتان را نشان می‌دهد، آن را اصلاح کنید. برای مثال در رابطه با مفهوم مادر شدن، در غیاب هرگونه شواهدی، ممکن است به طور آزمایشی ایده مادر شدن را تنها به زنان نسبت دهید اما در ادامه ممکن است یک مرد را در همین مورد به تصویر بکشید. در حالی که با موارد نمونه کار می‌کنید، این سوال را مطرح کنید: چه چیزی این را نمونه‌ای از این مفهوم می‌کند؟ پاسخ به این سوال اساس فهرستی آزمایشی از ویژگی‌هایی را تشکیل می‌دهد که برای به وجود آمدن مادر شدن باید وجود داشته باشد. این ویژگی‌ها به معیارهایی تبدیل می‌شوند که به محقق امکان می‌دهند مفهوم را بشناسد و آن را از مفاهیم مرتبط متمایز کند (۳).

- **تعاریف**

یکی از منابعی که اطلاعاتی در مورد معنای مفهوم ارائه می‌دهد، تعاریف هستند. تعاریف دیکشنری به روشن شدن کاربردها، ایده‌های رایج مرتبط با مفهوم و شناسایی عناصر اصلی آن کمک می‌کنند. همچنین دیکشنری‌ها مترادف‌ها و متضادها را ارائه می‌دهند و روش‌های پذیرفته شده‌ای را که معمولاً در آنها از کلمات استفاده می‌شود، منتقل می‌کنند (۳). اگرچه برخی مفاهیم

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

جدید ممکن است در زمان مطالعه هنوز وارد دیکشنری نشده باشند (۸). Love در مطالعه خود به بررسی مفهوم "به‌هم پیوستگی" پرداخته است. جهت روشن تر شدن معنای این مفهوم به دیکشنری مراجعه کرده است.

دیکشنری کلمه به هم پیوستگی را از ریشه اتصال، پیوستن، اتحاد، ارتباط معنا می‌کند. پیوند می‌تواند ذهنی، منطقی، رابطه‌ای (بین مردم یا خانواده) یا فیزیکی (مثلا با کمک سیم یا سایر عناصر) باشد. فرهنگ لغت دیگری تاکید می‌کند این نوع رابطه غیر فعال نیست بلکه متقابل است. هم چنین Love عنوان می‌کند مفهوم اولیه این کلمه که در منابع زبانی منعکس نشده است، عنصر زیربنای متافیزیکی یا معنوی است. بسیاری از ادیان (مانند بودیسم و تصوف)، متفکران (مانند بوبر و یونگ)، و فرهنگ ها (مانند بومیان آمریکا) همگی منعکس کننده یک مفهوم معنوی از پیوستگی هستند. این یک جهان‌بینی برای بسیاری است که یگانگی همه چیز را بدون جدایی حقیقی از واقعیت به تصویر می‌کشند (۱۶).

تصاویر بصری

تصویر۱: اثر هنری با عنوان"تجلی زمین"

عکس، انیمیشن، تقویم، نقاشی و طراحی‌ها منابع مفیدی در ایجاد معنای مفهومی هستند. ممکن است عمداً به جای استفاده از منابع موجود، تصاویری بسازید که نشان دهنده مفهوم در حال شفاف‌سازی باشد. اغلب، تصاویر بصری جنبه‌ای از مفهوم را برجسته می‌کنند که قابل توجه است. فرض کنید تابلویی را پیدا کرده‌اید که هنرمند آن را "غم" نامیده است. پیوند دادن تصویر بصری به مفهوم از طریق زبان هنرمند، اطلاعات بیشتری در مورد معنای مفهوم ارائه می‌کند، دامنه معنا را غنی می‌کند، و کمک می‌کند تا هرگونه سوگیری ذاتی در دیدگاه‌های محقق از معنای مفهوم را به حداقل برساند(۳). در تحلیل مفهوم "به‌هم پیوستگی" از دو تصویر کمک گرفته شده و تنها به معانی لغت نامه‌ای اکتفا نشده بلکه در منابع دیگر همچون نوشته‌ها و نظریه‌ها به دنبال هر چه روشن‌تر شدن این مفهوم جستجو شده است (۱۶):

" نقاشی Narada Carter (۲۰۰۷) از پیوستگی، منظره‌ای رنگارنگ از دامنه تپه و خورشید زیبای درخشان است (تصویر ۱). او می‌نویسد که کارش در مخالفت با نگرش‌های جدایی طلبانه‌ای است که به تخریب محیط زیست منجر شده است. Blaze Warrender می‌نویسد که الهام بخش نقاشی او عبارت «آنچه

تصویر ۲: خالکوبی با عنوان "به‌هم پیوستگی تمام زندگی"

با زمین انجام می‌دهیم، با خودمان انجام می‌دهیم» است. در تصویر شماره دو Baxter (۲۰۰۷) جنینی در حال تولد از یک سرخس در حال باز شدن به نمایش گذاشته شده که ترکیبی بصری از طبیعت و زندگی انسان می‌باشد. همه این تصاویر یک عنصر اساسی از مفهوم به هم پیوستگی، یعنی ارتباط انسان با طبیعت را برجسته می‌کنند. این برخلاف تعاریف دیگر است که فقط بر ارتباطات فرد با افراد دیگر تمرکز می‌کنند. با افزودن توانایی فرد برای ارتباط با چیزهای خارج از روابط بین فردی، امکان ارتباط می تواند به مکان‌های بزرگتری مانند خود جهان گسترش یابد. در این تصاویر رابطه متقابل نیز قابل توجه است زیرا هنرمندان از مسئولیت خود در قبال طبیعت یا خود آفرینش که مسئول وجود نوع بشر است صحبت می کنند ".

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

- **متون محبوب و کلاسیک**

انواع منابع ادبی از جمله متون محبوب و کلاسیک می‌توانند اطلاعاتی در مورد معنای مفهومی ارائه دهند. در حالی که موارد اغلب از تجربه شخصی محقق تکامل می‌یابند، ادبیات، معانی ناشی از فرهنگ را منعکس می‌کند. نثر و شعر کلاسیک اغلب منابع غنی معنا برای مفاهیم مورد استفاده در پرستاری هستند مثلا شعرهای عاشقانه، داستان‌های اسطوره‌ای و حتی استفاده از کلماتی که در اصطلاحات و کارتون‌های رایج بیان می‌شود ممکن است معنای مرزی را برجسته کند برای مثال کتاب‌های محبوب خودیاری در مورد موضوعاتی مانند غلبه بر تفکر منفی و هم‌وابستگی اغلب می‌توانند معانی مفهومی را که معمولاً درک می‌شوند (یا اشتباه درک می‌شوند) روشن کنند (۳).

برای بهتر نشان دادن مفهوم به‌هم پیوستگی به کتاب‌های داستان کودکانه اشاره شده است. کتاب‌های محیط‌زیستی، عصر جدید، کتاب‌های مذهبی و کتاب‌های مراقبه کودکان وجود دارد که این مفهوم را به خوبی منعکس می‌کنند. یکی از این نمونه‌ها در کتاب مراقبه کودکان به نام پرتو ماه Garth (۱۹۹۲) است. در این داستان از موضوع ملاقات با مردمان جدید و متفاوت صحبت می شود. مهم‌تر از ملاقات ساده با موجودات جدید، هر برخوردی برای به اشتراک گذاشتن و یادگیری است. نویسنده در این گونه داستان‌ها تلاش می‌کند کودکان را به آگاهی از بودن در وجودی مهم و ارزشمند با همه چیز بیدار کند. بچه ها از نظر ذهنی با این تجربیات جدید ارتباط برقرار می کنند و احترام به حیوانات، گیاهان، معلمان جادویی، استعدادها و هدایای درونی خود را یاد می گیرند. با این نوع یادگیری، کودک نقش مهم خود را در به‌هم پیوستگی همه چیز می آموزد (۱۶).

- **موسیقی یا شعر**

تصویرسازی از طریق موسیقی یا شعر نیز ممکن است در شفاف سازی مفهوم مفید باشد. موسیقی یا شعر را می‌توان با جستجوی اشعار یا عناوینی که مفهوم مورد بررسی را نامگذاری می‌کنند انتخاب کرد. موسیقی و شعر می‌توانند به طور مؤثر معانی را از طریق ریتم، آهنگ‌ها، فرم‌ها و استعاره‌ها یا حالت‌های موسیقایی که منعکس‌کننده تجارب رویدادهای زندگی هستند که پرستاران با آن سروکار دارند، منتقل کنند (۳). Love در ادامه کار خود از شعر و موسیقی‌های مختلف برای روشن‌تر شدن مفهوم "به‌هم پیوستگی" سخن به‌میان می‌آورد. برای مثال او شعر "به شرق و به غرب" Whitman (۱۸۹۲) را که از پیوند همه مردم و اشتیاق شاعر به انسانیت و شناخت زیبایی این وحدت و پیوند همه مردم صحبت می‌کند، استفاده کرده است. برای موسیقی نیز از آلبوم کودکانه «ما همه به هم پیوسته‌ایم» Emery (۲۰۰۲)، آهنگ "پیوسته" که تکرار می‌کند ما نمی‌توانیم از هم جدا باشیم از خوانندگان فولک Len و Wendy و آهنگ زیبای دیگری به نام "ارتباط رنگین کمان" اثر Williamsو Ascher (۱۹۷۹) مثال می‌آورد. عشق در سراسر ادبیات، رایج‌ترین احساس ملموسی است که تجربه ارتباط متقابل را توصیف می‌کند (۱۶).

- **متون حرفه ای**

معانی مفاهیم را می‌توان از درون زمینه متون حرفه‌ای نیز بررسی کرد. این متون اغلب معانی مربوط به عملکرد پرستاری را ارائه می‌دهند. به عنوان مثال، فیلسوفان و همچنین پرستاران در مورد مفهوم حضور به عنوان راهی برای بودن با دیگری نوشته‌اند. هنگامی که کار یک محقق در رشته دیگری با تجربه محقق به عنوان یک پرستار مطابقت دارد، می‌تواند معنای مفهومی وی را تقویت کند(۳).

در ادامه جستجوها جهت روشن شدن مفهوم به‌هم پیوستگی، نویسنده عنوان می‌کند پیچیدگی به‌هم پیوستگی در علم فیزیک، مکانیک کوانتوم، شیمی، در زمینه‌های مذهبی مانند بودیسم، تصوف، مسیحیت و معنویت بومی، همچنین در نوشته‌های بسیاری از مطالعات پرستاری و چارچوب‌های نظری Florence Nightingale، Margaret Newman، Martha Rogers و Jean Watson دیده می‌شود. نظریه گرانش نیوتن، که بر روی هر اتم روی زمین عمل می‌کند، و نظریه تکاملی داروین، وابسته به این ایده هستند که تکامل تحت تأثیر ارتباطات با محیط، حیوانات و مردم رخ می‌دهد. موارد دیگری همچون نظریه ریسمان در فیزیک، کار دکتر Emoto (۲۰۰۴) که نشان داد آب تحت تاثیر عوامل مختلف غیر فیزیکی مانند عشق، نفرت یا شادی قرار دارد و مفهوم هولوگراف که به شدت با مفهوم به‌هم پیوستگی مرتبط هستند، در فیزیک صحبت شده است. در زمینه مذهبی یا معنوی، بسیاری از ادیان معتقدند که همه ما بخشی از یک کل واحد هستیم. در بودیسم، کلمه هندی "Namasté"به معنای "روح در من به روح شما احترام می‌گذارد". برای نشان دادن ارتباط مشترک همه چیز استفاده می‌شود. ادبیات پرستاری در

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

مورد این موضوع در حال رشد است. به‌هم پیوستگی اغلب با کلمه هارمونی همراه می‌شود، به ویژه در مطالعات مبتنی بر احکام کل نگری. کل گرایی مدل کوچکتری از پیوستگی است، زیرا در درجه اول، تجسم به‌هم پیوسته‌ی ذهن-بدن-روح است. Smith (۲۰۰۶) این دوگانگی را در تمایز یک معنویت افقی (داخلی و بین مردم) و معنویت عمودی (ارتباط شخص به یک قدرت بالاتر) تصدیق می‌کند.

- **گزارشات و نظرات روایتی**

یکی دیگر از عناصر که به تعریف مفهوم کمک می‌کند، گزارشات و نظرات روایتی هستند که توسط همتایان، همکاران، افراد بستری در بیمارستان و کارگران حرفه‌ای که پرستار نیستند بیان می‌شوند و اطلاعات ارزشمندی در مورد معنای یک مفهوم ارائه می‌دهند. جستجوی نظرات دیگران در مورد معنای یک مفهوم ممکن است مفید باشد، به خصوص اگر تجربه مستقیم محقق با مفهوم محدود باشد. پرستارانی که روزانه با مفهوم مورد نظر کار می‌کنند، ممکن است بتوانند نکات ظریف معنا را روشن کنند (۳). دالتون در مطالعه خود جهت روشن سازی مفهوم "آمادگی تغییر" با پنج مددجو مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس با استفاده از پرسش‌های باز و سپس متمرکز مصاحبه کرده و به جمع‌آوری داده پرداخته است. در این مطالعه به بررسی شاخص‌های آمادگی برای تغییر در مراجعان سازگار با بیماری و ناتوانی، عوامل مرتبط با آمادگی و پیامدهای ناشی از آن پرداخته است (۱۸).

گام چهارم: **تست کردن معیارها**

محقق همانطور که منابع شواهد خود را بررسی می‌کند، می‌بایست روند آزمایش درستی مفهوم سازی خود را نیز آغاز کند. Chinn و Kramer توسعه **موارد (Cases)** را برای توسعه و آزمایش معیارهایی که تصور می‌شود نماینده مفهوم هستند توصیه می‌کنند (۱۵). ساختن موارد، یکی از رویکردهای مفید برای نشان دادن تجربه‌ای است که محقق در حال بررسی آن است. این شامل ارائه یک شی یا نمونه‌ای از تجربه یا ساختن سناریویی است که تجربه را نشان می‌دهد. محقق می‌تواند انواع مختلفی از موارد مانند متضاد (Contrary)، مرتبط (Related) و مرزی (Borderline) را ارایه دهد (۲۰).

- **مورد متضاد** موارد متضاد آن مواردی هستند که مصداق‌های مفهوم مورد نظر محقق را ندارند- آنها نقطه مقابل نمونه‌ای هستند که فرآیند با آن آغاز می‌شود. برای مفاهیم ملموس‌تر، موارد مخالف نسبتا آسان است. در رابطه با موارد مخالف این سوال را از خود بپرسید که چه چیزی این نمونه را با مفهومی که من انتخاب کرده‌ام متفاوت می‌کند؟ با مقایسه تفاوت‌های بین موارد "نمونه" و "مخالف"، شروع به تجدید نظر، اضافه کردن یا حذف معیارهای آزمایشی در حال ظهور کنید (۳).

همانطور که پیش از این مطرح شد Love با بررسی منابع مختلف به بررسی ویژگی ها و موارد نمونه از به‌هم پیوستگی پرداخته است سپس با ساخت سایر موارد به تست آن‌ها پرداخت. وی تنهایی را به عنوان مورد متضاد به‌هم پیوستگی در نظر گرفته است سپس اینگونه عنوان می‌کند که اگرچه بسیاری از مردم هرچند وقت یکبار از تنها بودن استقبال می‌کنند اما پیش نیاز تنها بودن واقعی ناامیدی و افسردگی است. اگرچه تنها بودن واقعی با انزوا و ناامیدی شروع می شود، اما فراتر از آن به عدم ارتباط ذهنی با دیگران از طریق حافظه یا تخیل و عدم ارتباط جسم یا روح با محیط یا حتی آینده می‌رود. (۱۰). برای مثال می‌گوید:" اگر کسی در بیابانی بدون هیچ گونه جانوری یا گیاهی حاضر باشد، اولین فکرش نجات است. با این حال، برای اینکه واقعاً تنها باشد، باید به خاطر داشته باشد که کسی نیست که وی را نجات دهد. یک فرد "به‌هم پیوسته" که تنها در شن نشسته اما به فکر خانواده، دوستان، غذا، آب و قدرتی بالاتر است را نمی‌توان تنها در نظر گرفت. این فرد از نظر ذهنی و روحانی دارای ارتباط متقابل است" (۱۶).

- **مورد مرتبط**

موارد مرتبط بیانگر مفهومی متفاوت اما مشابه است. موارد مرتبط ممکن است چندین معیار با مفهوم بهره مشترک داشته باشند، اما یک یا چند معیار به طور خاص با مورد نمونه مرتبط است و مورد نمونه را از موارد مرتبط متمایز می‌کند (۳).

موارد مرتبط از به‌هم پیوستگی، مواردی هستند که بر تکه‌هایی از کل معنای یک مفهوم تمرکز می‌کنند. مفهوم "یکپارچگی (Unity)" می‌تواند یک مورد مرتبط را نشان دهد. این به عنوان یک "حالت یگانگی" تعریف شده است، اما با یک تکنیک ظریف می‌توان آن را به‌هم پیوستگی در نظر نگرفت. یکپارچگی

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

همچنین تعریفی از «عدم تنوع»، «یگانگی ذهن» و «یکنواخت در شخصیت یا احساس» دارد. اگر چه به‌هم پیوستگی نشان دهنده یکی بودن است، اما شامل تنوع است. پیوند گیاهان، حیوانات و مردم نیز توافق آگاهانه ذهن یا احساسات نیست، بنابراین یکپارچگی یک مفهوم مرتبط است اما برابر با به‌هم پیوستگی نیست (۱۶).

- **مورد مرزی**

مورد مرزی نمونه‌ای از استعاره یا شبه کاربردهای کلمه است. معمولاً از همین کلمه برای این موارد استفاده می‌شود، اما بستر استفاده معمولاً با آنچه برای مطالعه انتخاب کرده‌اید کاملاً متفاوت است. شعر و اشعار موسیقی منابع غنی استفاده‌های استعاری از کلمات را فراهم می‌کند (۲۰). ارائه "فنجان تشویق" استفاده مرزی نمونه‌ای از اصطلاح فنجان است. این ویژگی فنجان‌ها را به عنوان قابلیت نگه داشتن چیزی برجسته می‌کند (۳).

Love در مقاله خود داستان دکتر Seuss (۱۹۷۱) از Lorax را یک نمونه مرزی از به‌هم پیوستگی از طریق عنصر مکرر ارتباط متقابل با محیط ما معرفی می‌کند. داستان مردی است که از طریق حرص و طمع و آلودگی کل محیط را از بین می‌برد. با این حال، همه امیدها از بین نمی‌رود، زیرا پسر داستان می‌تواند در صورت قبول مسئولیت، محیط جدید و سالمی را دوباره بسازد. باز هم ویژگی اساسی مسئولیت‌پذیری انسان مشهود است. این یک مورد مرزی است چرا که در آن ارتباط متقابل با محیط طبیعی زندگی ما دیده می‌شود اما به علت مسئولیت‌پذیر نبودن یک انسان، طبیعت به تخریب کشیده می‌شود. باید در به‌هم پیوستگی عنصر مسئولیت‌پذیری دیده شود (۱۶).

گام پنجم: **کاوش در بستر و ارزش ها**

ارزش‌ها و معانی مفاهیمی که از تجربه شخصی رشد می‌کنند در خلأ رخ نمی‌دهند، بلکه در بسترهای اجتماعی اتفاق می‌افتند که دارای معانی فرهنگی هستند که بر بازنمایی ذهنی تجربه تأثیر می‌گذارند. یکی از راه‌های کشف معنای مفهومی در بسترهای مختلف این است که موارد نمونه خود را در بسترهای مختلف در نظر گرفته و از خود بپرسید: در یک موقعیت متفاوت چه اتفاقی خواهد افتاد؟ به عنوان مثال، اگر یک مورد نمونه از رنگ قرمز را در متن آگهی یک مجله قرار دهید، چه معنای نمادینی منتقل می‌شود؟ این رنگ در بستر علائم راهنمایی و رانندگی چه معنایی دارد؟ هنگامی که مورد مدل خود را در چندین بستراجتماعی مختلف در نظر می‌گیرید، راهی برای درک ارزش‌های مهم ایجاد می‌کنید (۳).

نویسنده چالش برانگیزترین جنبه مفهوم به‌هم پیوستگی را دلالت‌های معنوی آن می‌داند. او اشاره می‌کند برخی ادیان از مفهوم خدای درونی، برابری معنوی با گیاهان و حیوانات، یا مسئولیت داشتن در قبال دیگران حمایت نمی‌کنند. این موضوع ممکن است در ارایه خدمات کل‌نگر و هم چنین برقراری ارتباط بین پرستار و بیمار درحالی که از مذاهب مختلف پیروی می‌کنند، مشکل ایجاد کند. در بستر سیاسی نیز باید گفت برخی مواضع سیاسی لیبرال، رادیکال، سوسیالیست و کمونیست و... ممکن است با برقراری ارتباط دوستانه با سایر گرایش‌های سیاسی مخالفت داشته باشند. باید گفت این ادراکات ممکن است مانع از آن شود که شخص بتواند مفاهیم بزرگتر پیوستگی را بپذیرد (۱۶).

گام ششم: **تدوین معیارها**

Chinn و Kramer برای مواردی که مفاهیم نیاز به فرآیندهای رسمی ایجاد معنای مفهومی دارند، پیشنهاد می‌کنند از معیارها به عنوان بیان معنای مفهومی استفاده شود. معیار شکلی حساس و موجز برای انتقال معنای مفهومی ضروری ارائه می‌دهد. معیارها به‌ویژه به‌عنوان ابزاری برای آغاز فرآیندهای دیگر توسعه نظریه تجربی، از جمله تعیین راه‌هایی برای ارزیابی یا اندازه‌گیری مفهوم، مفید هستند. با در نظر گرفتن تعاریف، موارد مختلف (نمونه، مرزی، مرتبط، متضاد)، منابع دیگر و بسترها و ارزش‌های مختلف، معیارهای مفهوم به تدریج و به طور مداوم ظاهر می‌شوند. معیارها همیشه آزمایشی هستند، اما آنها دستورالعمل‌هایی را برای تشخیص تجربه‌ای که می‌خواهید نشان دهید و برای متمایز کردن آن از سایر نمونه‌های مشابه ارائه می‌دهند. همانطور که معیارها را توسعه می‌دهید، به طور طبیعی آنها را به گونه‌ای اصلاح خواهید کرد که به معنای مورد نظر شما تکیه کنند. معیارها باید هر دو جنبه کیفی و کمی معنا را بیان کنند و باید تعریفی از کلمه ارائه دهند. معیارها پیچیده‌تر از یک تعریف کلمه محدود هستند (۳).

Buck معیارهای مفهوم معنویت را اینگونه عنوان می‌کند (۱۷):

۱. تجربه‌ای است که ذاتاً انسانی است – اما با توانایی شناختی محدود نمی‌شود.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

نام نویسنده، سال انتشار (منبع)	مفهوم مورد نظر	گام های مورد استفاده
Warren، ۱۹۹۳ (۱۵)	انزوای اجتماعی	بررسی تعاریف موجود از مفهوم مورد نظر و سایر مفاهیم مرتبط، ارائه دو مدل نمونه و متضاد، تدوین معیارهای مفهوم انزوای اجتماعی و در نهایت بیان کاربردهای آن در روانپزشکی و پرستاری
Dalton، ۲۰۰۳ (۱۸)	آمادگی برای تغییر	هفت بیمار مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس طی یک دوره ۷ ماهه مورد پرسش و پاسخ قرار گرفتند و سپس داده‌ها با استفاده از تکنیک مفهوم Chinn و Kramer تحلیل شد. مروری بر مفهوم و سپس تعیین پیشایند، ویژگی، پسایند و معیارهای مفهوم آمادگی برای تغییر استخراج شد.
Buck، ۲۰۰۶ (۱۷)	معنویت	بررسی تعاریف موجود، معیارهای مفهوم، ارائه تعریف و مدل معنویت یکپارچه
Love، ۲۰۰۸ (۱۶)	به‌هم پیوستگی	شناسائی مفهوم، شفاف سازی هدف، تعیین معیارهای مختلف برای مدل‌های نمونه با استفاده از تصاویر بصری، ادبیات رایج/کلاسیک، موسیقی، شعر، و تحقیقات حرفه‌ای در سایر حرفه‌ها، تست معیارها با کمک موردهای متضاد، مرتبط، شرح زمینه‌ها و ارزش‌ها و در پایان موارد استفاده از آن در پرستاری بیان شد.
Shields، ۲۰۱۷ (۹)	میدان انرژی انسان	تعیین هدف، معانی مفهوم در پرستاری، کاربردها و زمینه مفهوم، ارائه تصاویر بصری، مدل‌های نمونه، متضاد، مرتبط و مرزی، در پایان معیارهای مفهوم و کاربرد آن در پرستاری معرفی شد.
Burton، ۲۰۲۱ (۱۴)	خشونت ساختاری	تعریف مفهوم، جستجو در پایگاه‌های علمی و ارایه تم‌های مرتبط با مفهوم، تعیین ویژگی‌ها و پیشایندهای مفهوم

جدول شماره ۱: بررسی گام‌های تحلیل محتوای Chinn و Kramer در مقالات منتخب

۲. مولفه‌های متافیزیکی هستی شناسی (ماهیت وجود فرد) و غایت شناسی (هدف یا غایت نهایی فرد) را در بر می‌گیرد.

۳. خود متعالی است.

۴. ارتباط با موارد جسمانی و غیر جسمانی (دیگران، طبیعت و/یا یک حق تعالی) تجربه شده است.

۵. ممکن است شامل ساختارها و سنت‌های مذهبی باشد یا نباشد.

ایجاد معیارها برای مفاهیم انتزاعی‌تر، فرآیند پیچیده‌تری است و بنابراین معیارها اغلب انتزاعی‌تر هستند. ممکن است این سوال برایمان مطرح شود که از کجا بدانم معنایی که ایجاد کرده‌ام کافی است؟ مفهوم‌سازی در صورتی معتبر است که مبتنی بر مثال‌های متعدد که کاملاً معرف دامنه معانی مفهوم است، باشد. از مراحل تفسیری متعدد در طول فرآیند شفاف‌سازی استفاده کنید، تا اینگونه بتوانید ساختار (یا الگوی) اساسی مفهوم را ایجاد کنید. اگر مفهوم را بتوان به طور مداوم بر اساس معیارهایی که شما ایجاد کرده‌اید تشخیص داد، مفهوم سازی قابل اعتماد است (۳).

در پایان به مقایسه گام‌های به کار گرفته شده در ۶ مطالعه فوق می‌پردازیم (جدول شماره ۱).

نتیجه‌گیری:

تجزیه و تحلیل مفهوم به پرستاران و سایر متخصصان مراقبت‌های بهداشتی کمک می‌کند تا درک عمیق‌تری از مفاهیم پیچیده در عمل پرستاری به‌دست آورند. پرستاران با تجزیه و بررسی مفاهیم کلیدی مانند مراقبت، توانمندسازی یا تاب‌آوری، می‌توانند معنا و کاربرد آنها را در بالین روشن کنند. تجزیه و تحلیل مفهوم به توسعه نظریه‌ها، عمل مبتنی بر شواهد و بهبود آموزش به دانشجویان کمک می‌کند. در این مقاله سعی شد تا با ذکر مثال، مراحل مختلف تحلیل مفهوم به سبک Chinn و Kramer را مرور کنیم. Chinn و Kramer این مراحل را نتیجه تجربه خود از شفاف سازی مفهوم به شیوه Wilson، Walker و Avant برای تحلیل مفهوم عنوان کردند آنها یک راهنمای ظریف و در عین حال پیچیده برای توسعه معنای مفهومی ارائه دادند. در این شیوه، پس از انتخاب هدفمند یک مفهوم، به کاووش در منابع رسمی، غیر رسمی و بسترهای مختلف اجتماعی و ارزشی پرداخته می‌شود. در نهایت معیارهایی کمی و یا کیفی برای واضح‌سازی مفهوم ارایه می‌شود. در این شیوه اهمیت بیشتری به منابع زیباشناختی و وجودی مانند

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

موسیقی، شعر و ادبیات در قیاس با دیگر شیوه ها، داده شده و از انواع مختلف رسانه‌ها و رشته‌ها برای روشن‌سازی هر چه بهتر مفهوم استفاده می‌شود. تعداد محدودی مطالعه در سراسر جهان به این شیوه نگارش شده است که همین منجر به محدودیت در ذکر مثال‌های کاربردی شد. امید است مقاله حاضر راهنمایی در جهت آشنایی پژوهشگران با این سبک از تحلیل مفهوم باشد.

تشکر و قدردانی:

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از همه کسانی که امکان نگارش این مقاله را فراهم کرده‌اند تشکر کنند.

References:

1. Walker LO, Avant KC. Strategies for theory construction in nursing(6th ed): Pearson/Prentice Hall Upper Saddle River, NJ; 2018.
2. Hupcey JE, Penrod J. Concept analysis: examining the state of the science. Research and theory for nursing practice. 2005;19(2):197-208.
3. Chinn PL, Kramer MK, Sitzman K. Knowledge development in nursing e-book: theory and process: Elsevier Health Sciences; 2021.
4. Nuopponen A. Methods of concept analysis-a comparative study. LSP Journal-Language for special purposes, professional communication, knowledge management and cognition. 2010;1(1).
5. Beecher C, Devane D, White M, Greene R, Dowling M. Concept development in Nursing and Midwifery: An overview of methodological approaches. International journal of nursing practice. 2019;25(1):e12702.
6. Fitzpatrick JJ, McCarthy G, RNYT R. Nursing concept analysis: applications to research and practice: Springer Publishing Company; 2016.
7. Mirhosseini F, Mehrdad N, Bigdeli S, Peyravi H, Khoddam H. Exploring the concept of scholarship of teaching and learning (SoTL): Concept analysis. Medical journal of the Islamic Republic of Iran. 2018;32:96.
8. khoddam h, Mehrdad N, Peyrovi H, Kitson AL, Schultz TJ, Athlin AM. Knowledge translation in health care: a concept analysis. Medical journal of the Islamic Republic of Iran. 2014;28:98.
9. Shields D, Fuller A, Resnicoff M, Butcher HK, Frisch N. Human energy field: A concept analysis. Journal of holistic nursing. 2017;35(4):352-68.
10. Barati F, Khoddam H, Modanloo M. Concept development of "Aging in place": Application of hybrid model. Journal of Family Medicine and Primary Care. 2022;11(11):6646.
11. Shahsavari H, Zarei M, Mamaghani JA. Transitional care: Concept analysis using Rodgers' evolutionary approach. International Journal of Nursing Studies. 2019;99:103387.
12. Hupcey JE, Morse JM, Lenz ER, Tasón MC. Wilsonian methods of concept analysis: a critique. Scholarly Inquiry for Nursing Practice. 1996;10(3):185-210.
13. Gunawan J, Aungsuroch Y, Marzilli C. Beyond the classics: A comprehensive look at concept analysis methods in nursing education and research. Belitung Nursing Journal. 2023;9(5).
14. Burton CW, Gilpin CE, Draughon Moret J, editors. Structural violence: A concept analysis to inform nursing science and practice. Nursing forum; 2021: Wiley Online Library.
15. Warren BJ. Explaining social isolation through concept analysis. Archives of Psychiatric Nursing. 1993;7(5):270-6.
16. Love KL. Interconnectedness in nursing: A concept analysis. Journal of Holistic Nursing. 2008;26(4):255-65.
17. Buck HG. Spirituality: concept analysis and model development. Holistic nursing practice. 2006;20(6):288-92.
18. Dalton CC, Gottlieb LN. The concept of readiness to change. Journal of advanced nursing. 2003;42(2):108-17.
19. McKenna HP, Cutcliffe JR. An introduction to concepts and their analyses. 2005.
20. Chinn PL, Kramer MK. Theory and nursing: A systematic approach. 1995.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]